C/2026/1475

9.4.2026

P10_TA(2025)0188

Koheesiorahastojen yksinkertaistamismahdollisuudet

Euroopan parlamentin päätöslauselma 10. syyskuuta 2025 koheesiorahastojen yksinkertaistamismahdollisuuksista (2024/2106(INI))

(C/2026/1475)

Euroopan parlamentti, joka

— ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 4 artiklan, 162 artiklan, 174–178 artiklan ja 349 artiklan,

— ottaa huomioon Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä 24. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060 ([1]) (yhteisiä säännöksiä koskeva asetus),

— ottaa huomioon Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta 24. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1058 ([2]),

— ottaa huomioon oikeudenmukaisen siirtymän rahaston perustamisesta 24. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1056 ([3]),

— ottaa huomioon Euroopan aluekehitysrahastosta ja ulkoisista rahoitusvälineistä tuettavaa Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitetta (Interreg) koskevista erityissäännöksistä 24. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1059 ([4]),

— ottaa huomioon Euroopan sosiaalirahasto plussan (ESR+) perustamisesta ja asetuksen (EU) N:o 1296/2013 kumoamisesta 24. kesäkuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1057 ([5]),

— ottaa huomioon asetusten (EU) N:o 1301/2013, (EU) N:o 1303/2013 ja (EU) N:o 508/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse erityistoimenpiteistä, jotta saataisiin liikkeelle investointeja jäsenvaltioiden terveydenhuoltojärjestelmiin ja muille talouden aloille covid-19:n puhkeamisen vastatoimena (Koronaviruksen vaikutusten lieventämistä koskeva investointialoite) 30. maaliskuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/460 ([6]),

— ottaa huomioon raja-alueiden kehitys- ja kasvuvälineestä (BRIDGEforEU) 7. toukokuuta 2025 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2025/925 ([7]),

— ottaa huomioon Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) tuesta maaseudun kehittämiseen ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 kumoamisesta 17. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1305/2013 ([8]),

([1]) EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
([2]) EUVL L 231, 30.6.2021, s. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj.
([3]) EUVL L 231, 30.6.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj.
([4]) EUVL L 231, 30.6.2021, s. 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj.
([5]) EUVL L 231, 30.6.2021, s. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj.
([6]) EUVL L 99, 31.3.2020, s. 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/460/oj.
([7]) EUVL L, 2025/925, 19.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/925/oj.
([8]) EUVL L 347, 20.12.2013, s. 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj.

— ottaa huomioon Euroopan rakenne- ja investointirahastoissa harjoitettavaa kumppanuutta koskevista eurooppalaisista käytännesäännöistä 7. tammikuuta 2014 annetun komission delegoidun asetuksen (EU) N:o 240/2014 ([9]) (kumppanuutta koskevat eurooppalaiset käytännesäännöt),

— ottaa huomioon 16. tammikuuta 2024 antamansa päätöslauselman alueellisen kehityksen täytäntöönpanosta (yhteisiä säännöksiä koskeva asetus, III osaston II luku) ja sen soveltamisesta Euroopan alueellisessa toimintasuunnitelmassa 2030 ([10]),

— ottaa huomioon 24. tammikuuta 2025 annetun alueiden komitean lausunnon ”EU:n talousarvio ja paikkalähtöiset toimintapolitiikat: ehdotukset vuoden 2027 jälkeisen monivuotisen rahoituskehyksen uusiksi suunnittelu- ja täytäntöönpanomekanismeiksi”,

— ottaa huomioon 27. helmikuuta 2025 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ”Vuoden 2027 jälkeisen koheesiopolitiikan tulossuuntautuneisuuden vahvistaminen – haasteet, riskit ja mahdollisuudet” ([11]),

— ottaa huomioon 11. helmikuuta 2025 annetun komission tiedonannon ”Kohti seuraavaa monivuotista rahoituskehystä” (COM(2025)0046),

— ottaa huomioon 5. joulukuuta 2024 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ”EU:n alueellisen toimintasuunnitelman 2030 tarkistaminen – Tehdään toiminnasta yhdennetympää ja tiivistetään yhteyksiä kansalaisiin sekä koheesiopolitiikkaan” ([12]),

— ottaa huomioon Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomukset varainhoitovuodelta 2023,

— ottaa huomioon 8. heinäkuuta 2024 annetun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen ”Katsaus 03/2024: Yleiskatsaus kauden 2014–2020 koheesiomenojen varmennuskehyksestä ja virheisiin vaikuttaneista keskeisistä tekijöistä”,

— ottaa huomioon 21. lokakuuta 2024 annetun Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 22/2024 ”EU:n talousarviosta maksettu kaksinkertainen rahoitus – Valvontajärjestelmistä puuttuu olennaisia tekijöitä, joilla voitaisiin lieventää elpymis- ja palautumistukivälineen kustannuksiin perustumattoman rahoitusmallin lisääntyneitä riskejä”,

— ottaa huomioon Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen 13/2024 ”Elpymis- ja palautumistukivälineen varojen käyttö – toimenpiteiden loppuun saattamiseen ja siten myös elpymis- ja palautumistukivälineen tavoitteiden saavuttamiseen liittyy edelleen viivästyksiä ja riskejä”,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 55 artiklan,

— ottaa huomioon budjettivaliokunnan ja talousarvion valvontavaliokunnan lausunnot,

— ottaa huomioon kirjeen muodossa annetun työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon aluekehitysvaliokunnan mietinnön (A10-0138/2025),

A. ottaa huomioon, että koheesiopolitiikka on EU:n tärkein investointiväline, jolla vähennetään taloudellisia, sosiaalisia ja alueellisia eroja, ja katsoo, että sen pitkäaikaista luonnetta ei pitäisi vaarantaa kiireellisillä toimenpiteillä tai muutoksilla, joilla pyritään kohdentamaan koheesiorahastoja uudelleen muihin painopisteisiin; katsoo, että koheesiopolitiikan varat on edelleen varattava sen ensisijaisiin tavoitteisiin;

B. ottaa huomioon, että alueellinen yhteistyö voi vauhdittaa innovointia ja parantaa häiriönsietokykyä ja että koheesiopolitiikan välineiden olisi mahdollistettava tällaisen yhteistyön kukoistus yli alueellisten ja hallinnollisten rajojen;

([9]) EUVL L 74, 14.3.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/240/oj.
([10]) EUVL C, C/2024/5704, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5704/oj.
([11]) EUVL C, C/2025/2018, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2018/oj.
([12]) EUVL C, C/2025/773, 11.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/773/oj.

C. ottaa huomioon, että koheesiopolitiikalla on keskeinen rooli Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin, sen toimintasuunnitelman sekä köyhyyden torjumista, työllisyyden lisäämistä ja elinikäisen oppimisen edistämistä koskevien yleistavoitteiden kannalta; katsoo, että oikeusvaltioperiaatetta sekä sosiaali- ja ihmisoikeusnormeja koskeva ehdollisuus on välttämätön eikä sitä saa heikentää yksinkertaistamispyrkimyksillä; katsoo, että koheesiopolitiikan rahoituksen saannilla on varmistettava alueiden kaikkien ihmisten suojelu ja osallistaminen heidän sukupuolestaan, iästään, kansallisuudestaan, terveydentilastaan, yhteiskuntaluokastaan, etnisestä alkuperästään, seksuaalisesta suuntautumisestaan tai sukupuoli-identiteetistään riippumatta;

D. ottaa huomioon, että koheesiopolitiikan rahoituksen osuus EU:n kokonaistalousarviosta on noin 30 prosenttia ja että se on Euroopan alueiden tukemisen keskeinen pilari, ja katsoo, että sen olisi pysyttävä erillisenä eikä sitä pitäisi yhdistää muihin rahastoihin tulevassa monivuotisessa rahoituskehyksessä, jotta voidaan varmistaa, että rahoituksella vähennetään tehokkaasti alueiden välisiä eroja ja edistetään taloudellista lähentymistä;

E. katsoo, että yksinkertaistettu koheesiopolitiikka on avainasemassa, jotta voidaan varmistaa EU:n selviytymiskyky, oikeudenmukainen ja kestävä vihreä ja digitaalinen siirtymä sekä kaikkien EU:n kansalaisten oleskeluoikeus ja jotta voidaan edistää EU:n kilpailukykyä;

F. ottaa huomioon, että paikallis- ja alueviranomaisilla on parhaat edellytykset tunnistaa paikallisia haasteita ja mahdollisuuksia ja lisäksi ne ovat keskeisiä kumppaneita EU:n poliittisen ohjelman ja koheesiopolitiikan toteuttamisessa, sillä niiden vastuulla on 54–58 prosenttia jäsenvaltioiden julkisten investointien kokonaismäärästä;

G. ottaa huomioon, että kumppanuussopimusten, oikeudenmukaista siirtymää koskevien suunnitelmien ja kansallisten uudistusohjelmien kaltaisten keskeisten strategisten kehysten kehittämiseen ei useinkaan sovelleta koordinoitua lähestymistapaa eikä toimivaltaisia paikallis- ja alueviranomaisia oteta merkityksellisellä tavalla mukaan niiden kehittämiseen;

H. ottaa huomioon, että nykyiseen ohjelmakauteen 2021–2027, joka perustuu aiempiin aloitteisiin ja jossa yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja laajennetaan edelleen, sisältyy vähemmän toimintapoliittisia tavoitteita, selkeämpi toimintalogiikka indikaattoreiden ansiosta, kevyemmät raportointivaatimukset ja yhden tarkastuksen periaatteeseen perustuva järjestely;

I. panee merkille, että koheesiopolitiikka on edelleen yksi näkyvimmistä ja konkreettisimmista EU:n solidaarisuuden symboleista, ja toteaa, että tulevaisuudessa olisi sovellettava koheesioon kohdistuvien haittavaikutusten välttämisen periaatetta, jotta voidaan varmistaa, että koheesiopolitiikassa keskitytään edelleen sen keskeiseen tehtävään eli alueellisten erojen vähentämiseen sekä taloudellisen ja sosiaalisen lähentymisen edistämiseen kaikkialla EU:ssa;

J. katsoo kuitenkin, että hallintoviranomaisilla, välittävillä elimillä, edunsaajilla ja kansalaisilla on edelleen merkittäviä hallinnollisia rasitteita ja haasteita, jotka paitsi vaikuttavat hankkeiden toteutusasteeseen myös heikentävät koheesiopolitiikan vaikuttavuutta, uskottavuutta, vaikutusta ja näkyvyyttä ja siitä vallitsevaa käsitystä kokonaisuudessaan;

K. ottaa huomioon, että kunkin rahoituskauden myötä rahoituksen hakemisesta koheesiorahastoista tuettaville hankkeille ja hankkeiden toteuttamisesta on koitunut edunsaajille entistä enemmän hallinnollista rasitetta, mikä on luonut jatkuvasti kasvavan ehkäisevän vaikutuksen, ja toteaa, että hakuprosessin monimutkaisuus ja aikaa vievä luonne johtavat usein kustannus-hyötylaskelmaan, joka saa edunsaajat luopumaan rahoituksen hakemisesta, mikä rajoittaa koheesiopolitiikan yleistä vaikuttavuutta ja saavutettavuutta;

L. katsoo, että koheesiopolitiikan rahastojen yksinkertaistamisen olisi täydennettävä muita välineitä, jotta voidaan varmistaa yhdenmukaistamisen ja yhdentymisen vieminen pidemmälle;

M. panee merkille, että julkisia hankintoja ja valtiontukia koskevat säännöt ovat yksi suurimmista hallinnollisten kulujen ja rasitteiden aiheuttajista, ja toteaa, että ne ovat osittain seurausta ylisääntelyyn liittyvistä käytännöistä kaikissa jäsenvaltioissa eli kansallisten ja alueellisten viranomaisten edunsaajille asettamista lisävaatimuksista, jotka ylittävät EU:n lainsäädännön säännöksistä johtuvat vaatimukset, sekä yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ([13]) vaikeasta tulkinnasta ja soveltamisesta erilaisissa alueellisissa yhteyksissä;

([13]) Komission asetus (EU) N:o 651/2014, annettu 17. kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 187, 26.6.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj).

N. ottaa huomioon, että koheesiopolitiikan aiemmat rahoituskaudet, erityisesti nykyinen rahoituskausi 2021–2027, ovat alkaneet toistuvasti liian myöhään, mikä on johtanut valtavaan ruuhkapaineeseen ja koheesiovarojen hitaaseen ulosvirtaukseen;

O. ottaa huomioon, että useat seikat, kuten viivästykset lainsäädäntöpaketin sekä kumppanuussopimusten ja -ohjelmien viimeistelyssä, elpymis- ja palautumistukivälineen samanaikainen täytäntöönpano sekä kehittyvä ja monimutkainen sääntely-ympäristö, ovat vaikuttaneet ratkaisevasti koheesiopolitiikan nykyiseen alhaiseen täytäntöönpanoasteeseen kaikissa jäsenvaltioissa;

P. ottaa huomioon, että koko ajan kehittyvä ja monimutkainen sääntely-ympäristö on heikentänyt merkittävästi koheesiopolitiikan oikea-aikaista, tehokasta ja tuloksellista täytäntöönpanoa, ja toteaa, että tämä monimutkaisuus on vaikeuttanut erityisesti pienempien paikallisviranomaisten, pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) sekä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen mahdollisuuksia saada koheesiorahoitusta kaikkialla EU:ssa;

Q. katsoo, että yksinkertaistamistoimenpiteissä olisi tasapainotettava yhtäältä rahoituksen saannin helpottamisen ja parantamisen tarve, jotta voidaan saavuttaa kestäviä tuloksia, ja toisaalta EU:n talousarvion suojaaminen ja että niissä olisi otettava asianmukaisesti huomioon institutionaalisten ja muiden kuin institutionaalisten sidosryhmien huolenaiheet ja näkemykset, ja huomauttaa, että kun ne on otettu käyttöön, niitä ei saisi heikentää mutkistamalla niitä uudestaan kansallisiin tarkastusvaatimuksiin vedoten;

R. ottaa huomioon, että varainhoitoasetuksessa ([14]) edellytetään, että komissio toteuttaa korjaavia toimenpiteitä, kuten sovellettavien säännösten yksinkertaistaminen, valvontajärjestelmien tehostaminen ja ohjelman tai täytäntöönpano-menettelyjen uudelleensuunnittelu, jos virhetaso on EU:n talousarvion toteutusvaiheessa jatkuvasti korkea;

S. ottaa huomioon, että tarkistetussa jakoperusteessa eli 'Berliinin kaavassa', sellaisena kuin se on nykyisessä muodossaan yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen liitteessä XXVI, jossa BKT:n lisäksi huomioidaan muita merkittäviä seikkoja, ei oteta vielä riittävästi huomioon käytännössä vallitsevia eroja;

T. katsoo, että kaikissa komission pyrkimyksissä yksinkertaistaa koheesiopolitiikkaa on otettava huomioon, että muutokset nykyisiin täytäntöönpanokäytäntöihin voivat aiheuttaa aluksi lisärasitusta hallintoviranomaisille ja edunsaajille;

U. katsoo, että kaikkien koheesiopolitiikkaan liittyvien uudistusten ja yksinkertaistamisten on nojauduttava jatkossakin olennaisesti yhteistyöhön perustuvaan hallinnointiin, kumppanuusperiaatteeseen, monitasoiseen hallintoon, toissijaisuusperiaatteeseen ja paikkalähtöiseen lähestymistapaan; ottaa huomioon, että yhteisesti toteutettava hallinnoinnin malli on osoittautunut koheesiopolitiikan peruspilariksi, jolla varmistetaan, että EU:n varoilla vastataan nimenomaisesti alueiden ja paikallisalueiden erityistarpeisiin, samalla kun edistetään omistajuutta ja vastuuvelvollisuutta kaikilla hallinnon tasoilla; ottaa huomioon, että monitasoisen hallinnon kehys vahvistaa EU:n ja kansallisten sekä alue- ja paikallisviranomaisten keskinäistä yhteistyötä ja sillä myös varmistetaan, että politiikkatoimet suunnitellaan ja toteutetaan tosiasiallisesti tavalla, jossa otetaan huomioon alueellinen monimuotoisuus ja maksimoidaan käytännön vaikutukset;

V. katsoo, että toissijaisuusperiaatetta voitaisiin soveltaa paremmin koheesiorahoitukseen esimerkiksi ottamalla käyttöön kynnysarvot, joiden alittuessa tietyistä velvoitteista ja vaatimuksista voitaisiin luopua, kuten muiden EU:n rahastojen tapauksessa;

W. ottaa huomioon, että alueellisten kehitysvälineiden (kuten yhdennetyt alueelliset investoinnit ja paikallisyhteisöjen omat kehittämishankkeet) tekniset yksinkertaistamistoimet on jo sisällytetty koheesiopolitiikan kehykseen ohjelmakaudella 2021–2027 mutta edunsaajiin kohdistuvat hallinnolliset rasitteet ja ohjelmasta vastaaville viranomaisille aiheutuvat hallinnolliset kustannukset ovat edelleen suhteellisesti suuremmat pienissä hankkeissa kuin suuremmissa hankkeissa; katsoo, että Euroopan tilintarkastustuomioistuimen esiin tuomiin paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita koskeviin huolenaiheisiin on puututtava, erityisesti siltä osin kuin kyse on hallinnollisten kustannusten ja paikallisten toimintaryhmien talousarvioiden välisestä epäsuhdasta;

([14]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2024/2509, annettu 23. syyskuuta 2024, unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä (EUVL L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

X. katsoo, että nykyisten geopoliittisten haasteiden valossa koheesiopolitiikalla voi olla merkitys sellaisen keskeisen kaksikäyttöinfrastruktuurin kehittämisessä, joka vastaa siviilien tarpeisiin rauhan aikana sekä parantaa alueellista selviytymiskykyä ja kriisinhallintaa, ja toteaa, että uusia painopisteitä ei pidä toteuttaa EU:n taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen tehtävien pitkän aikavälin investointien kustannuksella eivätkä ne saa johtaa näiden investointien vähenemiseen;

Y. ottaa huomioon, että koheesiopolitiikassa on johdonmukaisesti osoitettu, että lähes kaikki siihen osoitetut EU:n varat voidaan käyttää ja investoida tehokkaasti; ottaa huomioon, että maksujen asteittainen lisääntyminen suunnittelukauden loppupuolella on monivuotisten ohjelmien rakenteellinen ominaispiirre, minkä vuoksi vastaavanlaisia myönteisiä tuloksia voidaan realistisesti odottaa nykyisen ohjelmakauden loppuun mennessä;

Z. toteaa, että yhden tarkastuksen periaate olisi säilytettävä ja sitä olisi vahvistettava komission säännöllisten tarkastusten rinnalla, ja katsoo, että olisi toteutettava toimenpiteitä, joilla vähennetään päällekkäistä valvontaa ja sellaisia tarkastuksia, jotka ovat päällekkäisiä saman hankkeen ja edunsaajan kansallisen valvonnan kanssa alueellisella, kansallisella ja EU:n tasolla, myös varmistamalla säännösten yhdenmukainen tulkinta ja minimoimalla edunsaajiin ja hallintoviranomaisiin kohdistuvat hallinnolliset rasitteet;

AA. ottaa huomioon, että moitteettoman varainhoidon periaate edellyttää riippumattomia tarkastusmenettelyjä, jotta voidaan varmistaa, että EU:n sääntöjä noudatetaan; katsoo, että tukeutuminen pelkästään kansalliseen valvontaan voi johtaa eroihin täytäntöönpanossa ja seurannassa, mikä heikentää varainhoidon valvonnan yhdenmukaista soveltamista kaikissa jäsenvaltioissa ja viime kädessä vaarantaa EU:n taloudellisten etujen suojaamisen;

AB. katsoo, että luotettavien tarkastusmekanismien varmistaminen on erittäin tärkeää, jotta voidaan säilyttää EU:n varojen käytön vastuuvelvollisuus, jäljitettävyys ja vaikuttavuus sekä auttaa ehkäisemään petoksia, huonoa hallinnointia ja epäjohdonmukaisuuksia kansallisissa valvontajärjestelmissä;

AC. katsoo, että koheesiopolitiikassa on pystyttävä torjumaan petoksia, korruptiota ja kaikkia yrityksiä ohjata sen määrärahoja pois sen alkuperäisestä tehtävästä ja ohjelman sovituista painopisteistä investointeihin, jotka palvelevat tiettyjä henkilökohtaisia tai puoluepoliittisia etuja; katsoo, että tätä varten on vahvistettava ehtoja ja sisäänrakennettuja mekanismeja, jotta sääntöjenvastaisuuksia, kuten petoksia, voidaan ehkäistä, havaita ja korjata; katsoo, että kumppanuusperiaatteen, avoimuusvaatimusten ja petostentorjuntapolitiikan asianmukainen soveltaminen on olennaisen tärkeää;

AD. ottaa huomioon, että elpymis- ja palautumistukivälineen ja koheesiopolitiikan päällekkäiset painopisteet tuovat esiin EU:n rahoituksen hajanaisuuden sekä korostavat yksinkertaistetun ja johdonmukaisen lähestymistavan tarvetta;

AE. ottaa huomioon, että yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 20 artiklassa sallitaan jo nyt väliaikaisten toimenpiteiden käynnistäminen poikkeuksellisten tai epätavallisten olosuhteiden vuoksi;

1. korostaa, että koheesiopolitiikalla on ollut ratkaiseva merkitys, kun viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana moniulotteisiin hätätilanteisiin ja yhteiskunnallis-taloudellisiin haasteisiin on vastattu tavalla, joka on joustava ja joka vahvistaa jäsenvaltioiden välistä solidaarisuutta; katsoo kuitenkin, että jatkuvat muutokset sääntelykehyksessä ovat heikentäneet sen strategista painopistettä; korostaa, että pitkän aikavälin investointeja sekä paikkalähtöisiä perusteita ja prioriteetteja koskevat kunnianhimoiset tavoitteet on säilytettävä niin, että noudatetaan koheesioon kohdistuvien haittavaikutusten välttämisen periaatetta ja keskitytään kasvuun, työpaikkojen luomiseen ja sosiaalipalveluihin, jotta voidaan vastata haasteisiin, jotka liittyvät EU:n alueiden väliseen epätasapainoon, elämänlaadun parantamiseen, oikeudenmukaiseen, vihreään ja digitaaliseen siirtymään, laadukkaiden työpaikkojen luomiseen köyhyyden ja erityisesti lapsiköyhyyden poistamiseen ja asuntokriisiin;

2. varoittaa ohjaamasta koheesiovaroja järjestelmällisesti kriiseihin vastaamiseen, sillä näin toimimalla viedään pohjaa niiden ensisijaiselta käyttötarkoitukselta, jossa tavoitteena on vahvistaa EU:n taloudellista, alueellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, vähentää alueellisia eroja sekä edistää kestävää kehitystä, ottaen huomioon, että rahoitus on rajattu nimenomaisesti tähän tarkoitukseen; kehottaa sen sijaan perustamaan EU:n talousarvion yhteyteen pysyvän, vahvistetun ja nimenomaisesti tätä tarkoitusta varten olevan hätäapuvälineen, jolla varmistetaan nopea ja koordinoitu reagointi tuleviin kriiseihin koheesiopolitiikan rakenteellista eheyttä vaarantamatta, jotta voidaan varmistaa, että koheesiopolitiikan varoja voidaan käyttää sen ensisijaisiin tavoiteisiin;

3. vaatii, että kaikissa tulevissa uudistuksissa on noudatettava yhteistyöhön perustuvaa hallinnointia, monitasoista hallintoa ja paikkalähtöistä lähestymistapaa, jotta vaikuttavuus voidaan varmistaa; kehottaa lisäksi nykyaikaistamaan, hajauttamaan ja vahvistamaan koheesiopolitiikkaa niin, että ihmiset asetetaan sen keskiöön ja sitä tuetaan vahvoilla kumppanuussiteillä kaikilla tasoilla, koska tämä on olennaisen tärkeää EU:n yhtenäisyyden ylläpitämisen ja edistämisen kannalta kasvavien geopoliittisten haasteiden edessä; vaatii kumppanuusperiaatteen sitovaa soveltamista yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 8 artiklan mukaisesti ja kehottaa komissiota valvomaan tätä tiukasti;

4. toteaa, että ohjelmakaudella 2021–2027 on jo otettu käyttöön merkittäviä yksinkertaistamistoimenpiteitä, ja viittaa tässä erityisesti digitaalisten välineiden tehostamiseen sähköistä koheesiota varten, useiden rahastojen sääntöjen laajempaan yhdenmukaistamiseen, joustojen lisäämiseen ohjelman hallinnoinnissa sekä tukikelpoisuussääntöjen virtaviivaistamiseen; painottaa, että on siirryttävä hybridimuotoisesta ja paperiasiakirjoihin perustuvasta hallinnosta täysin digitaalisiin prosesseihin, jotta voidaan parantaa tehokkuutta ja helpottaa sähköistä viestintää edunsaajien ja hallintoviranomaisten välillä; katsoo, että useat tekijät, kuten rahoituskauden 2021–2027 ohjelmasuunnittelussa syntyneiden viivästysten aiheuttama työtaakka, toistuvat asetusten muutokset tämän kauden aikana, tarkastuksia ja valvontaa koskevat monimutkaiset ja monikerroksiset säännökset sekä ylisääntely, jossa edunsaajille on sälytetty EU:n vaatimuksia pidemmälle meneviä rasitteita, ovat heikentäneet näitä yksinkertaistamispyrkimyksiä;

5. korostaa, että EU:n varojen hallinnoinnin, niistä raportoinnin ja niiden seurannan ja tarkastamisen digitalisointi on olennaisen tärkeää, jotta parannetaan mahdollisten edunsaajien mahdollisuuksia saada varoja ja tehdään varojen hallinnoinnista tehokkaampaa ja avoimempaa;

6. korostaa, että yksinkertaistamisen olisi oltava koheesiopolitiikan ohjaava periaate; painottaa, että yksinkertaistamispyrkimyksissä on keskityttävä ennen kaikkea edunsaajien rasituksen vähentämiseen, varojen saatavuuden helpottamiseen, hallinnollisen työn vähentämiseen ja prosessien tarpeettoman päällekkäisyyden poistamiseen; kehottaa tässä yhteydessä jäsenvaltioita välttämään ylisääntelyä eli tarpeettomien kansallisten sääntöjen lisäämistä EU:n vaatimuksiin, mikä aiheuttaa lisärasitusta edunsaajille; toteaa, että valtiontukisääntöjen täytäntöönpano jäsenvaltioissa voi joissakin tapauksissa lisätä monimutkaisuutta, ja korostaa, että viivästyksiä ovat aiheuttaneet myös ohjelmakausien 2014–2020 ja 2021–2027 päällekkäisyys sekä elpymis- ja palautumistukivälineen perustaminen;

7. korostaa, että koheesiopolitiikan yksinkertaistettu sääntely on avainasemassa paremman täytäntöönpanon varmistamisessa; katsoo, että alakohtaisen lainsäädännön myöhäinen hyväksyminen ja ohjelma-asiakirjojen pitkä hyväksymisprosessi ovat viivästyttäneet täytäntöönpanoa edellisillä ohjelmakausilla, ja kehottaa siksi komissiota antamaan ajoissa ehdotuksia rahoituskaudelle 2028–2034, jotta alueelliset ohjelmat voidaan hyväksyä nopeasti seuraavan monivuotisen rahoituskehyksen alkamisen jälkeen; suosittaa selvittämään, voitaisiinko tiettyjä teknisiä säännöksiä ja vaatimuksia siirtää pois yhteisiä säännöksiä koskevasta asetuksesta ja sisällyttää ne ohjeisiin tai käsikirjaan, jotta hallintoviranomaisille ja edunsaajille voitaisiin luoda varmuutta ja sujuvuutta käytännön työtapoihin; muistuttaa, että epävarmuus rahoitusvälineiden täytäntöönpanossa johtaa usein siihen, että hallintoviranomaiset tulkitsevat, varovaisuusperiaatetta noudattaen, epäselviä säännöksiä rajoittavammin;

8. on huolissaan täydentävyyden puutteesta EU:n rahoituksessa, sillä vuosina 2021–2027 yli 50:tä monivuotista ohjelmaa, joiden osuus on kasvussa – nykyisellään 40 prosenttia –, hallinnoidaan keskitetysti nykyisen monivuotisen rahoituskehyksen puitteissa, ja katsoo, että koheesiopolitiikkaan osoitettu osuus kokonaistalousarviosta olisi säilytettävä tai sitä olisi jopa kasvatettava, jotta voidaan vastata asianmukaisesti tuleviin investointitarpeisiin; korostaa, että sekä EU:n rahoitusta että kansallista rahoitusta on koordinoitava tehokkaasti, ja painottaa, että tulevaan sääntelykehykseen on sisällyttävä perusteellinen arviointi sen hallinnollisista vaikutuksista; kehottaa komissiota edistämään parhaita käytäntöjä, joilla arvioidaan jäsenvaltioiden kansallisia järjestelmiä, sekä toteuttamaan toimia, joilla poistetaan tarpeetonta monimutkaisuutta aiheuttavia käytäntöjä; vahvistaa, että Euroopan rakenne- ja investointirahastoilla on keskeinen rooli alueellisten erojen vähentämisessä sekä alueellisen saavutettavuuden ja yhteyksien parantamisessa, erityisesti epäsuotuisilla alueilla, kuten maaseutu-, saari- ja vuoristoalueilla, syrjäisimmillä alueilla sekä itäisillä raja-alueilla;

9. kehottaa komissiota edistämään tulevissa ehdotuksissa alhaalta ylöspäin suuntautuvaa ja hajautettua lähestymistapaa, jolla yksinkertaistetaan uuden koheesiopolitiikan suunnittelua ja varmistetaan paikallis- ja alueviranomaisten sekä kumppaneiden, mukaan lukien kansalaisyhteiskunnan järjestöt ja pk-yritykset, pakollinen kuuleminen ja osallistuminen kumppanuutta koskevien eurooppalaisten käytännesääntöjen 3 ja 4 artiklan mukaisesti, sekä panemaan tämän lähestymistavan täytäntöön;

10. katsoo, että rahastojen parempi koordinointi, jota hallinnoidaan kehyksellä, joka on selkeämpi, johdonmukaisempi, koordinoitu ja yhdenmukaistettu ja joka kattaa kaikki eri koheesiorahastot, voisi tasoittaa tietä tehokkaammalle ja joustavammalle koheesiopolitiikalle, johon sisältyy yksi sääntökokonaisuus ja yksi kirjausketju täytäntöönpanoa, seurantaa ja valvontaa varten; on vakuuttunut siitä, että kussakin jäsenvaltiossa edunsaajille tarkoitettu yhtenäinen ja integroitu tietotekninen rajapinta, joka kattaa kaikki ohjelmasyklin vaiheet sekä mahdollistaa tietojen ja asiakirjojen yksinkertaisen, sähköisen vaihdon automatisoitujen raportointivälineiden avulla ja josta tehdään perusteellinen vaikutustenarviointi, voisi tuoda tässä suhteessa lisäarvoa ja lisätä avoimuutta tarjoamalla säännöllisiä ja helposti saatavilla olevia tilannekatsauksia koheesiopolitiikan hankkeiden tuloksista; katsoo, että uusien, pienten ja erillisten rahastojen perustamista olisi vältettävä, jotta ei edistetä rahoitusvälineiden hajanaisuutta ja rinnakkaisten rakenteiden luomista; katsoo, että soveltamisalaltaan ja laajuudeltaan eheytetyt rahastot voivat joissakin tapauksissa olla tehokkaampia EU:n strategisia haasteita ratkottaessa;

11. toteaa, että seuraavan tarkistuksen yhteydessä vuoden 2027 jälkeen on mahdollista luoda keskitetty EU:n alusta, joka on integroitu kansallisiin alustoihin ja jonka kautta erilaiset EU:n rahastot ovat nopeasti edunsaajien, erityisesti pienten edunsaajien, käytettävissä; katsoo, että komission ja jäsenvaltioiden olisi annettava edunsaajille kaikki tarvittavat tiedot EU:n rahastojen käytöstä tämän alustan kautta ja varmistettava myös reaaliaikainen tietojenvaihto varojen lopullisista saajista, mukaan lukien parempi tiedonkeruu ja yhteisten seurantaa koskevien tulostaulujen perustaminen koheesiopolitiikan ohjelmissa; katsoo, että tämä voi olla tarpeen, jotta hyväksyttävyyttä ja tietämystä voidaan parantaa edunsaajien keskuudessa, ja toteaa, että se voisi lisätä avoimuutta, ehkäistä päällekkäistä rahoitusta ja vahvistaa varainhoidon valvontaa, myös petosten havaitsemista;

12. vaatii, että kaikkien vuoden 2027 jälkeisellä ohjelmakaudella käyttöön otetuilla uusilla tietoteknisillä järjestelmillä tai muilla digitaalisilla alustoilla olisi pyrittävä virtaviivaistamaan tiedonkeruuta koskevia pyyntöjä eivätkä ne saisi lisätä hakijoihin kohdistuvia uusia tai toistuvia tietovaatimuksia;

13. korostaa kuitenkin, että joustavuuden lisääminen ei saisi tapahtua pitkän aikavälin strategisen suunnittelun ja koheesioinvestointien vakauden kustannuksella eikä se saisi johtaa taloudelliseen epävarmuuteen ja monimutkaistumiseen lopullisten edunsaajien kannalta; kehottaa varmistamaan, että kaikki rahoituksen painopisteisiin vuoden 2027 jälkeisen ohjelmakauden aikana tehtävät mukautukset ovat yhdenmukaisia alueellisen kehittämisen tavoitteiden kanssa;

14. vahvistaa kannattavansa BRIDGEforEU-asetusta ja korostaa tarvetta tehostaa yksinkertaistamista edelleen, erityisesti siltä osin kuin on kyse rajatylittävistä ohjelmista, räätälöidyillä ratkaisuilla, joissa otetaan huomioon raja-alueiden ainutlaatuiset taloudelliset, sosiaaliset ja geopoliittiset haasteet; täsmentää, että koheesiopolitiikalla on edelleen edistettävä ja yksinkertaistettava rajatylittävää, valtioiden välistä ja alueiden välistä yhteistyötä;

15. katsoo, että sukupuolten tasa-arvon valtavirtaistamista ja sukupuolinäkökulman huomioon ottamista olisi edistettävä ohjelmien suunnittelun ja täytäntöönpanon kaikissa vaiheissa seuraavassa koheesiopolitiikan kehyksessä; peräänkuuluttaa sukupuolitietoisen budjetoinnin seurantavälineen johdonmukaisempaa käyttöä kaikissa jäsenvaltioissa ja korostaa, että yksinkertaistamistoimenpiteet eivät saa heikentää pyrkimyksiä valtavirtaistaa sukupuolten tasa-arvoa;

16. katsoo, että nykyinen ’vaikeuksissa olevan yrityksen’ määritelmä aiheuttaa kohtuuttoman rasitteen organisaatioille sekä tarpeetonta monimutkaisuutta, josta innovointi, kilpailukyky ja koheesiorahaston mahdolliset lopulliset edunsaajat kärsivät, minkä vuoksi sitä olisi tarkistettava;

17. huomauttaa, että paikallis- ja alueviranomaisten aktiivinen ja pakollinen osallistuminen hallinnoimiensa alojen hankkeiden valmisteluun, ohjelmasuunnitteluun, täytäntöönpanoon, seurantaan ja arviointiin on onnistuneen ja räätälöidyn yksinkertaistamisen perusedellytys; korostaa, että jos paikallis- ja aluetason kanssa ei ole vahvaa kumppanuussidettä eikä sen hallinnollisia valmiuksia vahvisteta, koheesiopolitiikasta saattaa tulla liian keskitetty prosessi, jonka vaikutus EU:n alueiden tasapainoiseen kehitykseen jää hyvin vaatimattomaksi;

18. kehottaa komissiota selvittämään mahdollisuutta sisällyttää alueellisten ja hallinnollisten vaikutusten arviointi eurooppalaiseen ohjausjaksoon; korostaa, että eurooppalaisen ohjausjakson olisi oltava SEUT-sopimuksen 174 ja 175 artiklan mukaisten koheesiopolitiikan tavoitteiden mukainen, ja kehottaa huolehtimaan alueiden osallistumisesta näiden tavoitteiden saavuttamiseen ja vahvistamaan alueellista lähestymistapaa; korostaa, että alueellisen asukaskohtaisen BKT:n on edelleen oltava tärkein peruste päätettäessä koheesiopolitiikan määrärahojen jakamisesta jäsenvaltioille, ja katsoo, että alueellista asukaskohtaista BKT:tä voitaisiin mahdollisesti täydentää muilla alueellisilla sosioekonomisilla indikaattoreilla (esimerkiksi sosiaalisilla ja demografisilla indikaattoreilla), jotka auttavat kuvaamaan tarkemmin alueiden sosioekonomista tilannetta, jotta sosiaalisia ja taloudellisia eroja voidaan vähentää edelleen, myös alueiden sisällä, ja jotta voidaan mahdollistaa tehokkaammin kohdennetut investoinnit siellä, missä niitä eniten tarvitaan;

19. katsoo, että suoraan hallinnoitavien ohjelmien kansalliset yhteyspisteet olisi sisällytettävä koheesio- ja maaseudun kehittämisrahastojen kansalliseen ja alueelliseen ohjelmasuunnitteluun, jotta voidaan edistää synergiaa ja vahvistaa valmiuksien kehittämistä samoilla alueilla ja politiikan aloilla toteutettavissa keskitetysti ja yhdessä hallinnoiduissa ohjelmissa;

20. kannustaa käyttämään yhdennetyn aluekehityksen välineitä, kuten yhdennettyjä alueellisia investointeja ja paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita, ja ehdottaa, että tutkitaan erilaisia vaihtoehtoja, joilla pyritään lisäämään osuutta koheesiopolitiikan määrärahoista yhdennettyihin alueellisiin investointeihin, paikallisyhteisöjen omiin kehittämishankkeisiin tai muihin alueellisiin välineisiin kaikilla alueilla samalla, kun otetaan huomioon maaseutualueiden, syrjäisten alueiden ja EU:n itäisten raja-alueiden erityistarpeet ja keskitytään hankkeisiin, joilla vastataan tehokkaasti alueiden todellisiin tarpeisiin; suosittelee, että tutkitaan ehdotuksia strategioiden täytäntöönpanon ja tutkimusten toteuttamisen ongelmanratkaisusta ja teknisestä avusta; katsoo, että yhä useammalla koheesiopolitiikan ja maaseudun kehittämispolitiikan piiriin kuuluvalla ja niiden ulkopuolisella yhdennetyn aluekehityksen aloitteella ei useinkaan ole konkreettista yhteyttä Euroopan rakenne- ja investointirahastoihin, mikä voi rajoittaa niiden pysyvää vaikutusta;

21. vastustaa kaikkia koheesiopolitiikan ohjelmauudistuksia, jotka pyrkivät ylhäältä alaspäin suuntautuvaan keskittämiseen tai uudelleenkansallistamiseen, ja toteaa jälleen, että monitasoisen hallinnon, toissijaisuusperiaatteen, yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin ja paikkalähtöisen lähestymistavan olisi edelleen oltava niiden perustavanlaatuisia ohjaavia periaatteita; toteaa, että elpymis- ja palautumistukivälineen tarkoituksena oli vastata nopeasti taloudellisiin haasteisiin mutta sen täytäntöönpanossa on ollut merkittäviä ongelmia, kuten alhainen käyttöaste, viivästykset varojen maksamisessa ja varojen kohdentamista koskevan prosessin avoimuuden puute; panee kuitenkin merkille, että elpymis- ja palautumistukivälineen puitteissa on tapahtunut jonkin verran myönteistä kehitystä, erityisesti vihreän investoinnin standardien laatiminen ja ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen käyttöönotto; kehottaa kiinnittämään huomiota siihen, että suoraan hallinnoitavissa ohjelmissa jäsenvaltioille maksettavat varat eivät välttämättä kuvasta asetettujen välitavoitteiden ja tavoitteiden määrää tai merkitystä;

22. korostaa, että keskitetty malli on tuonut esiin useita heikkouksia, jotka liittyvät erityisesti EU:n rahoituksen jäljitettävyyteen, vastuuvelvollisuuteen, tehokkuuteen ja pitkän aikavälin vaikutuksiin ([15]); korostaa, että näihin heikkouksiin lukeutuvat muun muassa paikallis- ja alueviranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan riittämätön osallistuminen sekä viivästykset, vähäinen avoimuus ja toimenpiteiden toteuttamatta jättämisen riski; varoittaa, että toimivien seurantamekanismien ja selkeiden tarkastusvaatimusten puuttuminen uhkaa heikentää EU:n rahoitusvälineiden uskottavuutta ja pitkän aikavälin vaikutuksia; kehottaa tehostamaan maksujen ja todennettujen tulosten valvontaa ja parantamaan niiden yhteensovittamista, jotta voidaan varmistaa, että EU:n varoilla saadaan aikaan konkreettista hyötyä kansalaisille sekä sosiaalisille ja taloudellisille toimijoille; korostaa, että monitasoinen hallinto mahdollistaa räätälöityjen ratkaisujen kehittämisen kaikille alueille, ja painottaa sellaisen osallistavan yhteisen suunnitteluprosessin merkitystä, johon paikallis- ja alueviranomaiset voivat osallistua;

([15]) EUVL C 114, 29.3.2023, s. 5; EUVL C, C/2024/5471, 10.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5471/oj, (53–56 kohta).

23. vastustaa ajatusta yhdestä ainoasta kansallisesta ohjelmasta, koska siinä ei varmisteta asianmukaisesti paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista, se on kaukana käytännön realiteeteista ja se asettaisi vaakalaudalle koheesiopolitiikan kyvyn ottaa huomioon alakohtaisten politiikkatoimien, makroalueellisten, kansallisten, alueellisten tai paikallisten välineiden erilaisia tarpeita ja niiden erityispiirteitä tai jopa estäisi sen; korostaa, että NUTS 2 -tasolta ([16]) hallinnoitavien paikkalähtöisten ohjelmien hyödyntäminen on ollut erittäin keskeistä, sillä niiden avulla on voitu vastata todellisiin paikallisiin tarpeisiin ja vähentää tehokkaasti alueellisia sosioekonomisia eroja, ja että sen on siksi oltava jatkossakin koheesiopolitiikan perustana;

24. korostaa paikallis- ja alueviranomaisten välisen yhteistyön, tietämyksen vaihdon sekä valmiuksien kehittämisen merkitystä, mukaan lukien investoinnit paikallis- ja alueviranomaisten teknisiin ja hallinnollisiin valmiuksiin; varoittaa, että jos paikallis- ja alueviranomaisten kanssa ei ole vahvaa kumppanuussidettä, koheesiopolitiikasta uhkaa tulla liian keskitettyä eikä se välttämättä edistä tasapainoista aluekehitystä yhtä tehokkaasti; korostaa, että yksinkertaistamispyrkimyksillä olisi edistettävä paikallis- ja alueviranomaisten roolia, sillä ne ovat ratkaisevan tärkeitä EU:n rahoittamien hankkeiden, erityisesti Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR), koheesiorahaston ja Interreg-ohjelmien, onnistuneen täytäntöönpanon kannalta; korostaa, että paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisen vahvistaminen, myös ohjelmasuunnitteluvaiheessa, on avainasemassa koheesiopolitiikan vaikuttavuuden, alueellisen merkityksellisyyden ja häiriönsietokyvyn varmistamisessa; kehottaa soveltamaan tasapainoista lähestymistapaa, jolla yksinkertaistetaan menettelyjä samalla, kun säilytetään monitasoinen hallinto sekä paikallisen ja alueellisen osallistumisen alueellinen lisäarvo;

25. toteaa, että tulosperusteisilla mekanismeilla voi olla keskeinen merkitys, kun koheesiopolitiikasta tehdään tehokkaampaa ja tuloskeskeisempää; varoittaa kuitenkin tämän mallin joustamattomasta soveltamisesta ja toteaa, että sitä ei tule soveltaa yleispätevästi ohjelmakauden 2028–2034 yhteydessä; korostaa, että vaikka tällaiset mekanismit voivat edistää vaikuttavuutta, niissä on otettava huomioon eri menoalojen erityispiirteet ja lopullisten edunsaajien heterogeenisyys, erityisesti tutkimuksen, sosiaalipolitiikan ja paikallisen infrastruktuurin kaltaisilla aloilla, joilla mitattavissa olevat lyhyen aikavälin tulokset eivät välttämättä kuvasta täysin pitkän aikavälin vaikutusta;

26. korostaa, että nykyiset tulosperusteiset mallit pohjautuvat usein keskitettyihin hallintorakenteisiin, mikä voi haitata alue- ja paikallisviranomaisten kykyä vastata tehokkaasti erityisiin alueellisiin tarpeisiin; korostaa, että tulosperusteisen täytäntöönpanon tuleva soveltaminen ei saisi tapahtua monitasoisen hallinnon, toissijaisuusperiaatteen ja paikkalähtöisen lähestymistavan kaltaisten koheesiopolitiikan perusperiaatteiden kustannuksella ja että siihen on liitettävä huomattavasti vahvemmat suojatoimet, jotta voidaan varmistaa EU:n varojen moitteeton hoito;

27. kehottaa komissiota hyväksymään joustavan ja tasapainoisen rahoituskehyksen, jossa yhdistetään tulosperusteinen rahoitus perinteiseen kustannusperusteiseen rahoitukseen, jotta voidaan mahdollistaa paikallisiin olosuhteisiin mukautetut räätälöidyt ratkaisut; kannattaa välitavoitteisiin perustuvien kiinteämääräisten maksujen lisäämistä Luova Eurooppa -ohjelman käytännön mukaisesti samalla, kun varmistetaan, että alue- ja paikallisviranomaisilla säilyy koheesiopolitiikan täytäntöönpanoon tarvittava riippumattomuus;

28. toteaa erityisesti, että viranomaisten, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja pk-yritysten ei pitäisi joutua kärsimään tulosperusteisten mallien käyttöönotosta, erityisesti kun otetaan huomioon, että niiden käytettävissä olevat keskimääräiset taloudelliset resurssit toimenpiteiden ennakkorahoitukseen tai mahdollisten tappioiden kattamiseen, jos tavoitteita ei saavuteta, ovat rajalliset;

29. toteaa, että maksuvalmiusongelmat estävät mahdollisia edunsaajia, kuten paikallisviranomaisia, joilla ei joissakin jäsenvaltioissa ole itsenäistä finanssipoliittista valtaa eikä budjettivaltaa, hakemasta koheesiopolitiikan varoilla rahoitettuihin hankkeisiin; kehottaa siksi lisäämään merkittävästi ja räätälöidysti ennakkomaksuja tällaisissa tapauksissa, myös maaseutu-, raja- ja saarialueilla, jotta voidaan tukea nopeaa koheesiopolitiikan varojen maksamista ja samalla yksinkertaistaa yhteisrahoitussääntöjä;

([16]) NUTS (tilastollisten alueyksiköiden nimikkeistö) on EU:n luokitusjärjestelmä, jota käytetään tilastotarkoituksiin, kun viitataan maiden alueisiin. 'NUTS 2' tarkoittaa perusaluetasoa (aluepolitiikkoja varten).

30. suhtautuu myönteisesti komission vuosien 2021–2027 koheesiopolitiikan väliarvioinnissaan esittämään ehdotukseen siitä, että ohjelmille, jotka kuuluvat Investoinnit työpaikkoihin ja kasvuun -tavoitteen alle ja jotka toteutetaan NUTS 2 -alueilla, joilla on Venäjän, Valko-Venäjän tai Ukrainan vastainen raja, olisi voitava myöntää kertaluonteinen 9,5 prosentin ennakkorahoitus ohjelman määrärahoista ja 100 prosentin EU-rahoitus; kehottaa komissiota ehdottamaan lisätoimenpiteitä, joilla vastataan EU:n itäisten raja-alueiden tarpeisiin;

31. on huolissaan sidosryhmiltä säännöllisesti tulevista tiedoista, joiden mukaan jäsenvaltiot eivät ole soveltaneet horisontaalisia periaatteita valmistellessaan kumppanuussopimuksia; ehdottaa, että tarkistetut kumppanuutta koskevat eurooppalaiset käytännesäännöt sisällytettäisiin suoraan yhteisiä säännöksiä koskevaan asetukseen, jotta voidaan varmistaa niiden sitovuus ja se, että ne kattavat suoraan hallinnoitavat ohjelmat, joilla on alueellista vaikutusta; kehottaa komissiota valvomaan tiukasti kumppanuusperiaatteen soveltamista ja tutkimaan toimenpiteitä, joilla lisätään parlamentin valtuuksia valvoa ja seurata kumppanuussopimuksia ja -ohjelmia; kehottaa komissiota varmistamaan, että jäsenvaltiot harjoittavat säännöllistä valvontaa, mukaan lukien kumppanien valvonta seurannan ja asiantuntijoiden valinnan aikana, jotta voidaan taata pätevyys ja ehkäistä petoksia;

32. palauttaa mieliin, että on tärkeää soveltaa tiukasti EU:n varainhoitosääntöjä kaikissa ohjelmissa ja kaikkiin edunsaajiin, jotta voidaan välttää kaikenlaiset petokset, eturistiriidat, korruptio, päällekkäinen rahoitus ja rahanpesu; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ehdottamaan lisätoimenpiteitä, joilla voidaan ehkäistä ja välttää rahoituksen päällekkäisyyttä, lisätä mahdollisuuksia integroiduille hankkeille, varmistaa tiedonlouhintavälineiden yhteentoimivuus ja minimoida hallintoviranomaisten tietojen säilyttämistä koskevat velvoitteet; kehottaa jälleen komissiota tekemään varhaishavainta- ja poissulkemisjärjestelmän sekä Arachnen kaltaisten tietoteknisten välineiden käytöstä pakollista kaikissa EU:n rahastoissa, myös yhteistyöhön perustuvan hallinnoinnin rahastoissa, ja varmistamaan, että uutta teknologiaa hyödynnetään paremmin, jotta voidaan lisätä valvontaa ja suojata EU:n talousarviota petoksilta ja varojen väärinkäytöltä; korostaa, että on tarpeen varmistaa tasapaino yksinkertaistamisen ja EU:n talousarvion suojaamisen välillä; muistuttaa, että yksinkertaistamispyrkimyksissä olisi noudatettava hyvän hallinnon, julkisten hankintojen ja valvonnan periaatteita, jotka kaikki ovat olennaisen tärkeitä sosiaalisten ja ympäristöön liittyvien ehtojen sekä oikeusvaltioperiaatteen ylläpitämisen kannalta;

33. pyytää komissiota tekemään tutkimuksia koheesiorahastojen ja alakohtaisten ohjelmien välisestä synergiasta, kuten se on tehnyt Horisontti Eurooppa -puiteohjelman osalta;

34. kehottaa parantamaan alue- ja paikallisviranomaisten sekä kaupunkien ja kaupunkiviranomaisten mahdollisuuksia saada rahoitusta suoremmin muun muassa laajentamalla yhdennettyjen alueellisten investointien käyttöä ja keskittymällä työmarkkinaosapuoliin ja talouselämän osapuoliin kohdistuviin hankkeisiin; kehottaa komissiota tutkimaan muita tapoja varmistaa, että paikallis- ja alueviranomaiset, kansalaisyhteiskunta ja muut edunsaajat voivat edelleen saada EU:n rahoitusta tapauksissa, joissa valtioiden hallitukset rikkovat oikeusvaltioperiaatetta, kuitenkaan heikentämättä ehdollisuusasetuksen ([17]) soveltamista; korostaa, että rahoitusta ei saa kohdentaa uudelleen muihin ohjelmiin, jotta säilytetään keskeyttämispäätöksen eheys siihen asti, että sen tavoitteet saavutetaan ja kaikki rahoituksen saannin edellytykset täyttyvät;

35. kannustaa lisäksi perustamaan pysyvän neuvoa-antavan verkoston, joka koordinoisi toimintaansa nykyisten ohjelmien tai rakenteiden kanssa ja joka auttaisi kuntia selviytymään koheesiopolitiikan monimutkaisesta täytäntöönpanosta;

36. pitää myönteisinä EU:n maaseutualueiden kehittämistä koskevan Rural Toolkit -välineistön kaltaisia välineitä, joilla edunsaajia pyritään opastamaan saatavilla olevien ohjelmien suhteen; painottaa kuitenkin, että tällaisten keskitettyjen palvelujen tarve tuo esiin sen, että nykyiset rakenteet ovat liian monimutkaisia ja että monilla edunsaajilla, erityisesti pienillä viranomaisyksiköillä, ei ole mahdollisuutta hyödyntää niitä;

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) 2020/2092, annettu 16. joulukuuta 2020, yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi (EUVL L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

37. korostaa tarvetta lisätä kiireellisesti investointeja tehokkaiden ja riittävien hallinnollisten valmiuksien kehittämiseen tähän osoitettujen määrärahojen ja teknisen avun kautta, erityisesti paikallis- ja alueviranomaisille, myös saarialueilla ja syrjäisillä alueilla, ja kiinnittäen erityistä huomiota alueisiin, joilla käyttöaste on tavanomaisesti ollut alhainen, jotta voidaan tukea EU:n varojen hajautettua ja tehokasta hallinnointia ja käyttöä;

38. kehottaa vahvistamaan koheesiopolitiikan teknisen avun välineitä, kuten Euroopan investointipankin ja komission yhteistyössä kehittämiä välineitä, joilla tuetaan alueellisten investointien strategisen suunnittelun valmiuksia, sekä kohdennettua neuvontatukea hankkeiden määrittämistä, suunnittelua ja valmistelua varten; panee merkille rahoitusvälineiden keskeisen roolin kilpailukyvyn edistämisessä kaikilla EU:n alueilla ja sekä yksityisten että julkisten varojen hyödyntämisessä;

39. korostaa, että koheesiopolitiikan onnistuminen riippuu tulevaisuuteen suuntautuvista ja osallistavista strategioista, sidosryhmien ja kansalaisyhteiskunnan asianmukaisesta osallistumisesta sekä hyvästä hallintotavasta; toteaa, että hallinnoinnissa on edistettävä tulosperusteisia lähestymistapoja, mukaan lukien mitattavissa olevat indikaattorit ja muutosteoriaan perustuvat mallit ohjelmien arvioinnissa; korostaa, että on tärkeää osoittaa erityisresursseja työmarkkinaosapuolten valmiuksien kehittämiseen ja siihen, että kansalaisyhteiskunnan järjestöt voivat vahvistaa rooliaan EU:n varoja koskevassa hyvässä hallintotavassa ja niiden käytössä;

40. pyytää komissiota ehdottamaan uudessa valtiontukikehyksessä, että valtiontukisääntöjen soveltamista yksinkertaistetaan edelleen koheesioon liittyvän monialaisen rahoituksen tapauksessa, jossa rahoitusta saadaan EU:n määrärahoista ja kansallisista varoista (kuten Euroopan sosiaalirahasto plussasta ja EAKR:sta), jotta vähennetään virheitä ja hallinnollista rasitusta kansallisella ja alueellisella tasolla, parannetaan koheesiopolitiikan investointien vaikuttavuutta kohteissa ja vältetään markkinoiden vääristyminen; kehottaa komissiota tutkimaan, voitaisiinko yhteistyössä hallinnoitaviin ohjelmiin joissakin tapauksissa soveltaa samanlaisia valtiontukisääntöjä koskevia poikkeuksia kuin suoraan hallinnoitaviin ohjelmiin, kuten Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan tai Verkkojen Eurooppa -välineeseen;

41. kehottaa painokkaasti komissiota edistämään edelleen sosiaalilausekkeen käyttöä ja työehtosopimusneuvotteluja EU:n julkisia hankintoja koskevan direktiivin ([18]) tulevan tarkistuksen yhteydessä; korostaa, että hankintaviranomaisten on suljettava pois julkisista tarjouskilpailuista talouden toimijat, jotka ovat harjoittaneet rikollista toimintaa; kehottaa sallimaan koheesiopolitiikkaa koskevissa säännöissä julkisten varojen osoittamisen ainoastaan yrityksille, jotka kunnioittavat työntekijöiden oikeuksia ja työoloihin ja -ehtoihin sovellettavia sääntöjä;

42. katsoo, että yhden tarkastuksen periaatetta olisi vahvistettava, ja palauttaa mieliin, että käytännössä yhden tarkastuksen periaatteen soveltaminen perustuu jäsenvaltioiden tarkastuselinten suorittamaan asianmukaiseen ja luotettavaan tarkastustyöhön; korostaa, että seuraavassa koheesiopolitiikassa olisi otettava käyttöön tarkastuksiin ja valvontaan sovellettava tarkistettu, vahvistettu ja yhtenäinen lähestymistapa ja että tällä lähestymistavalla olisi pyrittävä vähentämään sekä virheiden että petosten määrää vahvistamalla talousarviokauden alussa toteutettavia (ehkäiseviä) ennakkotarkastuksia, jotta voidaan vähentää valvonnan heikkouksia ja riskejä; korostaa, että on tärkeää yhdenmukaistaa tämä lähestymistapa Euroopan tilintarkastustuomioistuimen suositusten kanssa, erityisesti siltä osin kuin on kyse varainhoidon vahvistamisesta, varainkäytön tehokkuuden parantamisesta ja sen varmistamisesta, että edellisillä ohjelmakausilla havaitut virheet eivät toistu;

43. kehottaa tarkastuselimiä tulkitsemaan säännöksiä johdonmukaisemmin kaikkialla EU:ssa ja kaikkien rahastojen suhteen ja kannattaa riskiperusteisempaa tarkastusstrategiaa, jotta voidaan välttää tarpeeton päällekkäisyys samalla, kun varmistetaan tehokas rahoitusvalvonta ja petosten ehkäiseminen; korostaa, että on valvottava tiukemmin sellaisten jäsenvaltioiden ohjelmia, joihin sovelletaan oikeusvaltioperiaatetta koskevaa ehdollisuusmekanismia tai 7 artiklan mukaista menettelyä tai jotka eivät ole liittyneet Euroopan syyttäjänvirastoon;

([18]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26. helmikuuta 2014, julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

44. kehottaa komissiota ehdottamaan standardointia sekä yksinkertaistettujen kustannusvaihtoehtojen ja kustannuksiin perustumattoman rahoituksen laajempaa käyttöä ja korostaa, että ne ovat keskeisessä asemassa hallinnollisen rasitteiden vähentämisessä, virhetason alentamisessa ja toteutuksen parantamisessa; suosittelee laajentamaan näitä mekanismeja, erityisesti keventämällä julkisiin hankintoihin, varmennuksiin ja tarkastuksiin sovellettavien raja-arvojen vaatimuksia; korostaa niiden hyödyllisyyttä byrokratian vähentämisessä ja täytäntöönpanon nopeuttamisessa tilanteissa, joissa tavoitteet ovat selvästi todennettavissa, erityisesti paikallisviranomaisten, kansalais-yhteiskunnan järjestöjen ja paikallisten toimintaryhmien kaltaisten pienempien edunsaajien kannalta, tai hankkeissa, joihin osallistuu mikroyrityksiä ja yhteisötalouden toimijoita; kehottaa komissiota tutkimaan vaihtoehtoja, joilla pyritään ottamaan käyttöön alle 100 000 asukkaan kuntien paikallisviranomaisia sekä maaseutualueilla, saarilla ja EU:n syrjäisimmillä alueilla sijaitsevia edunsaajia varten yksinkertaistetut raportointi- ja tarkastusmenettelyt, jotta voidaan löytää tasapaino yksinkertaistamisen ja moitteettoman varainhoidon välillä;

45. katsoo, että tarkastuksia ja valvontaa koskevaa lähestymistapaa on muutettava luopumalla tilastollisen ekstrapoloinnin käytöstä rahoitusoikaisuissa ja tekemällä selkeä ero tahattomien virheiden ja petosten välillä, jotta voidaan varmistaa, että tällaiset oikaisut kohdistuvat ainoastaan systeemisiin sääntöjenvastaisuuksiin ja tahallisiin petoksiin, ja jotta voidaan välttää edunsaajille ja hallintoviranomaisille aiheutuva liiallinen työtaakka ja taloudellinen rasite; korostaa, että varainhoidon valvontaan ja tarkastustyöhön sekä niiden seurantaan liittyvän hallinnollisen ja taloudellisen rasituksen olisi aina oltava oikeassa suhteessa varojen määrään ja niihin liittyviin riskeihin nähden;

46. kehottaa komissiota tutkimaan erilaisia vaihtoehtoja vahvistaa täydentävyyttä EU:n rahastojen välillä, muun muassa sisällyttämällä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston piiriin kuuluvat yhteisölähtöiset toimet ja paikalliset kehittämistoimet uudelleen yhteisiä säännöksiä koskevaan asetukseen;

47. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja jäsenvaltioiden kansallisille ja alueellisille parlamenteille.